

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ

Досліджено питання актуальності забезпечення на достатньому рівні економічної безпеки фінансово-кредитної установи. Сформульовано теоретичний підхід до розуміння поняття економічної безпеки фінансово-кредитної установи через сприйняття її здатності протидіяти загрозам. Досліджено погляди науковців на питання формування системи захисту установи та розробки комплексу заходів з дослідження рівня економічної безпеки фінансово-кредитної установи. Сформовано компонентну методику оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи. Наведено та аргументовано актуальність застосування наведеної методики з урахуванням необхідності аналізу не лише фінансових показників (які не зменшуються у своїй вагомості) але й використання результатів аналізу інформаційного забезпечення та людського капіталу. Проаналізовано необхідність застосування та використання в роботі як кількісних показників аналізу роботи фінансово-кредитної установи так і якісних індикаторів. Аргументовано важливість перевірки достовірності інформації під час проведення методики оцінювання та зосередження уваги на адекватності політики установи стосовно клієнтів та працівників установи, що передбачає необхідність забезпечення відповідних мов праці. У методиці оцінки економічної безпеки надано визначення показника інформаційної достовірності та його вагову складову у формуванні сумарного результату оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи.

Ключові слова: методика оцінювання; економічна безпека; стабільність; фінансово-кредитна установа.

ANNA CHERVIAK

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

METHODS OF ASSESSING THE FINANCIAL INSTITUTIONS ECONOMIC SECURITY

The development of the national economy directly depends on the economic security of financial institutions. The activities of financial institutions are associated with the consolidation of market participants, while operating in a constant environment of risk. The provision of financial services and ensuring their implementation at a high level sets the institution the task - to ensure the appropriate level of its economic stability.

Financial and credit institutions have a fairly extensive customer base and terms of service. Given the fierce competition in the market, financial institutions must meet not only legal requirements but also the needs of customers. Only an economically stable financial institution with a sound economic policy will be attractive to the client and competitive.

The permanent increase in the number of threats to the economic security of financial institutions requires management to create an effective methodology for assessing economic

The question of the relevance of ensuring an adequate level of financial institution's economic security has been studied. A theoretical approach to understanding the concept of financial institution's economic security through the perception of its ability to counter threats is formulated. The views of scientists on the formation of a system of protection in the state and the development of a set of measures to study the level of economic security of financial institutions. Has been formed as a component methodology for assessing economic security. The relevance of the application of the above methodology is given and argued, taking into account the need to analyze not only financial indicators (which do not decrease in importance) but also the use of the results of the analysis of information support and human capital. The necessity of application and use in work of both quantitative indicators of the analysis of financial institution work and qualitative indicators analyzed. The importance of verifying the accuracy of information during the evaluation methodology and focusing on the adequacy of the institution's policy towards customers and employees of the institution, which provides for the need to ensure appropriate languages. The method of economic security assessment provides a definition of the indicator of information reliability and its weight component in the formation of the total result of economic security assessment.

Keywords: evaluation methodology; economic security; stability; financial and credit institution.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Розвиток національної економіки напряму залежить від економічної безпеки фінансово-кредитних установ. Діяльність фінансово-кредитних установ пов'язана із консолідацією учасників ринкових відносин, здійснюючи при цьому свою діяльність у постійному середовищі ризику. Надання фінансових послуг та забезпечення здійснення їх на високому рівні ставить перед установою завдання – забезпечення належного рівня своєї економічної стабільності.

Фінансово-кредитні установи мають досить розгалужену клієнтську базу і умови надання послуг. Враховуючи жорстку конкуренцію на ринку, фінансово-кредитні установи мають відповідати не лише законодавчим вимогам але й потребам клієнтів. Лише економічно стабільна фінансово-кредитна установа, з виваженою економічною політикою буде привабливою для клієнта та конкурентоздатною.

Перманентне зростання кількості загроз економічній безпеці фінансово-кредитних установ вимагає від управлінського менеджменту створення дієвої методики оцінювання економічної безпеки з метою виявлення та протидії дестабілізуючим факторам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитної установи уже довгий час є об'єктом ґрунтовних наукових досліджень. Основи формування та організацію комплексної системи економічної безпеки фінансово-кредитних установ розглядають Мельник С. І. [1], Яременко С. М. [2], Дудченко Н. В. [3], Барановський О.І. [4] простежує залежність соціальної сфери й господарського комплексу від адекватної оцінки рівня безпеки установи, питанням конкретизації її складових займалися Прокопенко Н.С., Виклюк М.І [5]. Питання особливості забезпечення економічної фінансово-кредитної установи, з точки зору аналізу фінансової складової, розглянуто у праці Онищенко В.О. [6], проблематиці забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитних установ присвячені дослідження Мешко О., Іванець В. [7], ключовим фактором, який створює загрози економічній безпеці, за підходом Волкової Н.І., Худолій Ю.С. [8] є недосконалість маркетингової політики установи, важливість дієвої системи ризик-менеджменту фінансово-кредитних інститутів аналізує Єгоричева С.Б. [9]

Виявлення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Стабільна та надійна фінансово-кредитна установа відіграє важливу роль у контексті розвитку економіки країни. Їх стратегічна роль обумовлена функціями, цілями діяльності та впливом на інших суб'єктів ринку. Всі суб'єкти на ринку економічних відносин пов'язані між собою. Зважаючи на те, що фінансово-кредитні установи створюють передумови для фінансового забезпечення фізичних та юридичних осіб на ринку, навіть незначні зміни у їх економічній безпеці матимуть наслідки для всіх суб'єктів.

Актуальність питання формування методичного підходу до забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитних установ проявляється у наявності досить широко базису наукових робіт. Науковцями наведені ґрунтовні дослідження з питання організації системи забезпечення економічної безпеки кожної фінансово-кредитної установи. Проте, відсутній комплексний і водночас дієвий інструментарій із оцінювання економічної безпеки, який буде універсальним у даному питанні для усіх фінансово-кредитних установ з урахуванням специфіки їх функціонування.

Формулювання цілей статті

Метою статті є теоретичне обґрунтування сутності економічної безпеки фінансово-кредитної установи та розроблення дієвої методики з її оцінювання, яка буде забезпечувати комплексну оцінку економічної безпеки фінансово-кредитної установи.

Виклад основного матеріалу

Економічна безпека фінансово-кредитної установи залежить від багатьох факторів зовнішнього і внутрішнього походження. Адекватність розробленої методики оцінювання економічної безпеки установи є основою для формування своєчасних та результативних управлінських рішень з метою попередження та ліквідації наявних і потенційних загроз її діяльності.

Для формування ефективної методики оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи варто визначити саму суть економічної безпеки для запропонованого виду установ. Аналіз точок зору різних авторів [6-12] щодо змісту економічної безпеки фінансово-кредитних установ свідчить, що не існує єдиного підходу до даного поняття.

Пропонується авторський підхід до визначити поняття економічної безпеки фінансово-кредитної установи, через призму ідентифікації та протидії загрозам. Така характеристика найбільш чітко визначить мету та завдання заходів, які спрямовані на забезпечення достатнього рівня економічної безпеки фінансово-кредитної установи.

Економічної безпеки фінансово-кредитної установи – це сукупність взаємопов'язаних функціональних складових забезпечення захисту ресурсів, менеджменту та процесів діяльності фінансово-кредитної установи від негативного впливу на них загроз, раціональна композиція якої дозволяє фінансово-кредитній установі досягти високого рівня економічної безпеки.

У сучасній науковій літературі представлено широкий спектр методів аналізу результатів діяльності фінансово-кредитних установ, проте не всі вони можуть бути застосовані у методиці оцінки саме економічної безпеки фінансово-кредитної установи. Більше того, більша частина досліджень присвячена питанню дослідження банківських установ, залишаючи без уваги інших суб'єктів ринку.

Фінансово-кредитні установи здійснюють свою діяльність в умовах невизначеності, постійному коефіцієнті ризику адже якщо внутрішню структуру установи можна контролювати завдяки управлінським рішенням менеджменту установи, то зовнішнє середовище можливо лише аналізувати та здійснювати прогноз стосовно його стану у короткостроковій перспективі.

Досить широкого розповсюдження набув погляд, що фінансові результати діяльності та їх аналіз дозволить оцінити рівень економічної безпеки фінансово-кредитної установи в повній мірі [13,14]. Такий підхід є неповноцінним. Він залишає без уваги не менш важливі фактори, як рейтинговий показник установи, стан внутрішньо-корпоративного середовища роботи та інформаційне забезпечення методів аналізу. Формування методики оцінки економічної безпеки фінансово-економічної установи на основі тільки звітів є недоцільним, оскільки тоді виникає ризик маніпуляції даною інформацією в інтересах фінансово-кредитної установи.

Звісно, фінансові показники результатів діяльності є основою для аналізу та формування заходів із забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитної установи та мають значну питому вагу в оцінці.

Проте, врахування лише їх при формуванні методики оцінювання економічної безпеки фінансово-кредитних установ буде недоцільно.

Пропонується до розгляду компонентна методика оцінки рівня економічної безпеки фінансово-кредитної установи. За авторського підходу, до компонентів методики відноситься:

1. Рейтингова оцінка фінансово-кредитної установи.
2. Індикаторний аналіз результатів діяльності фінансово-кредитної установи.
3. Аналіз динаміки змін основних показників звітності фінансово-кредитної установи.
4. Оцінка рівня соціально-психологічного задоволення працівників та клієнтів фінансово-кредитної установи.
5. Відкритість доступу до інформації фінансово-кредитної установи.

Рейтингова оцінка фінансово-кредитної установи передбачає визначення місця установи у рейтингу за результативністю роботи та тенденції до зміни, у порівнянні з попереднім періодом аналізу. За базу для формування рейтингу приймаються сумарні показник отриманого доходу та залучених коштів за аналізований період.

Індикаторний аналіз результатів діяльності фінансово-кредитної установи для розробки дієвої методики оцінки економічної безпеки полягає у використанні індикаторів аналізу діяльності фінансово-кредитної установи, з подальшим порівнянням отриманих результатів з нормативним значенням. Даний компонент дозволить здійснити кількісний аналіз результатів діяльності, визначити відхилення індикатора від норми і відповідно здійснити націлений аналіз (аналіз спрямований на визначення причин відхилення отриманого значення показника від нормативного) для виявлення причинно-наслідкового зв'язку.

Таблиця 1

Індикатори для оцінки результатів діяльності фінансово-економічної безпеки

№	Індикатор	Оптимальне значення
	Ефективність роботи банку	≥ 1
	Коефіцієнт відношення кредитів та зобов'язань	0,7
	Коефіцієнт достатності капіталу	$\geq 10\%$
	Питома вага виданих кредитів в активах, %	70%
	Коефіцієнт поточної ліквідності	0,7
	Коефіцієнт загальної ліквідності	2
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	20%
	Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1

*запропонований перелік автором

Аналіз динаміки змін результатів діяльності фінансово-кредитної установи, як складової компоненти у методиці оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи, складається з двох частин: аналізу основних статей балансу та результату про фінансові результати.

При оцінці рівня соціального та морального задоволення клієнтів та співробітників фінансово-кредитної установи використовується метод опитування. Це якісний показник, який не дає конкретних числових даних в результаті. Але даний підхід актуальний в аналізі різних структурних підрозділів установи та клієнтів різної приналежності. Метод опитування клієнтів дозволить визначити їх відношення до фінансово-кредитної установи, рівень співпраці та культури спілкування працівників з клієнтами. Опитування працівників фінансово-кредитної установи дозволить визначити їх відношення до установи, рівень відповідальності, обізнаності в роботі свого підрозділу та фінансово-кредитної установи в цілому. Застосування методу опитування відноситься до внутрішнього механізму забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитної установи, а його актуальність та необхідність проявляється у наступному:

велика кількість фінансово-кредитних установ, а відтак напружена конкурентна боротьба змушує установи використовувати всі можливі методи для того, щоб клієнт залишався задоволеним і у нього не було необхідності розглядати інші фінансово-кредитні установи;

недобросовісна поведінка та нехтування посадовими обов'язками працівників фінансово-кредитної установи завдає шкоди морально-стійкому середовищу роботи працівників та призводить до витоку конфіденційної інформації, що шкодить репутації банку та несе за собою збитки;

опитування різної категорії клієнтів та співробітників дозволить визначити проблематичні аспекти в роботі персоналу, співставити їх і дійти до логічного висновку з метою впровадження управлінських рішень.

При аналізі компоненту рівня соціально-психологічного задоволення клієнтів та співробітників фінансово-кредитної установи доцільно окрім якісного аналізу використати в роботі кількісні показники. Для відображення внеску адміністрації фінансово-кредитної установи у забезпечення належного рівня соціально-психологічного розвитку пропонується використовувати в роботі коефіцієнти наведені в таблиці 2.

Відкритість доступу до інформації фінансово-кредитної установи являється якісним показником. Він показує доступність інформації для клієнтів та інвесторів, наскільки складно отримати загальну інформацію про фінансово-кредитну установу (кількість працівників, підрозділи, контактні дані та інші) та інформацію звітного характеру, яка містить в собі результати діяльності фінансово-кредитної установи. Актуальність відкритості до інформації проявляється у тому, що коли установа відповідає всім вимогам

чинного законодавства, чітко і зрозуміло проводить свої розрахунки та виплати, то інформація призначена для загального оприлюднення буде у вільно доступі та вчасно оновлена.

Таблиця 2

Коефіцієнтний аналіз соціально-психологічного рівня розвитку фінансово-кредитної установи

Коефіцієнт	Розрахунок	Значення
K1 - Коефіцієнт власних інвестицій	Інвестиції у інформаційно-технічне оснащення/Загальні інвестиції	Характеризує рівень зацікавленості установи у розвитку
K2 - Коефіцієнт інвестиційної привабливості	Залучені інвестиції в інформаційну систему/Загальний обсяг залучених інвестицій	Рівень інвестиційної привабливості
K3 - Коефіцієнт рівня кваліфікації персоналу	Кількість працівників/Фінансування курсів підвищення кваліфікації	Показує зацікавленість установи у розвитку власного персоналу без втручання сторонніх фахівців
K4 - Коефіцієнт інформаційної грамотності персоналу	(Кількість працівників які успішно пройшли тестування/Загальна кількість працівників) *100%	Рівень кваліфікації працівників

*складено автором

Аналіз кожного компоненту дозволяє сформувати шкалу отриманих балів.

Розподіл балів за компонентної методики оцінки рівня економічної безпеки фінансово-кредитної установи наведено у таблиці 3.

Таблиця 3

Розподіл балів за компонентною методикою

Компонент	Характеристика	Бал
Рейтингова оцінка фінансово-кредитної установи	Знаходиться у першу половину рейтингу і має тенденцію до підвищення місця у ньому	1
	Знаходиться у другій половині рейтингу і має тенденцію до зниження місця у ньому	0
Індикаторний аналіз результатів діяльності фінансово-кредитної установи	5 із 7 індикаторів у межах норми	1
	4 із 7 індикаторів знаходяться у межах норми	0
Аналіз динаміки змін основних показників звітності фінансово-кредитної установи	Тенденція до збільшення відповідних показників фінансової звітності, без наявних різких змін у динаміці	1
	Тенденція до зниження відповідних показників фінансової звітності, з наявністю різких змін у динаміці	0
Оцінка рівня соціально-психологічного задоволення працівників та клієнтів фінансово-кредитної установи	Працівники та клієнти задоволені роботою фінансово-кредитної установи, присутнє фінансування для 3x із 4x зазначених коефіцієнтів.	1
	Працівники та клієнти незадоволені роботою фінансово-кредитної установи, немає фінансування зазначених коефіцієнтів.	0
Відкритість доступу до інформації фінансово-кредитної установи	Інформація у вільному доступі	1
	Складно отримати будь-які дані про установу	0

До кожного компоненту розроблена власна система показників та коефіцієнт інформаційної достовірності. Коефіцієнт інформаційної достовірності (Кд) – це коефіцієнт, який характеризує залежність компонентного складника методики оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи від достовірності інформації, за якою здійснюється аналіз.

Таблиця 4

Значення коефіцієнту інформаційної достовірності

Джерела інформації	Значення Кд
Інформація яка наведена в офіційних фінансових звітах, у звітах контролюючого органу (НБУ) та результатах інших офіційних статистичних організацій	1
Інформація отримана від ненадійних джерел, яка не має підтвердження чи базується на об'єктивному сприйнятті сторонніх осіб	0,5

Відповідно до запропонованої системи, методика оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи має наступну логічну структуру (рис. 1)

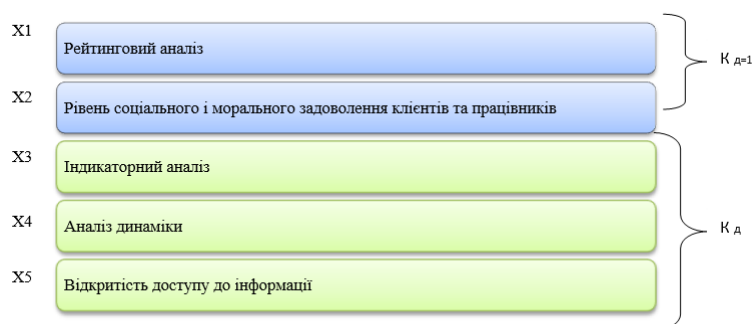

Рис.1. Логічна структура компонентної методики оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи

Відповідно до наведеної логічної структури представимо формулу, за якою буде здійснюватися оцінка економічної безпеки фінансово-кредитної установи за компонентної методики.

$$y = \sum X_n * K_d + \sum X_n * K_{d=1} \quad (1)$$

y – рівень економічної безпеки;

K_d – коефіцієнту інформаційної достовірності;

$K_{d=1}$ – коефіцієнту інформаційної достовірності, який має базове значення 1;

X_n – кількісний результат аналізу структурних компонентів.

У результаті проведеного аналізу фінансово-кредитна установа може отримати один з трьох варіантів рівня економічної безпеки:

- високий рівень економічної безпеки фінансово-кредитної установи – сумарне значення 4-5 балів;
- достатній рівень економічної безпеки фінансово-кредитної установи – сумарне значення 3-4 бали;
- низький рівень економічної безпеки фінансово-кредитної установи – сумарне значення менше 2-х балів.

Представлена компонентна методика оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи є комплексною, оскільки передбачає застосування не лише показників фінансової діяльності, але й інших структурно важливих якісних та кількісних елементів. Ще одним ключовим моментом методики є поєднання у системі різних видів аналізу: індикаторний, метод опитування, порівняння та аналізу динаміки змін.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитної установи на високому рівні є основою для її стабільної діяльності, інвестиційної привабливості та здатності реагувати на виклики зовнішнього й внутрішнього походження без суттєвих зрушень у цілісності роботи.

Представлена компонентна методика оцінки економічної безпеки фінансово-кредитної установи є комплексною та універсальною у застосуванні та враховує важливий фактор на сучасному етапі інформатизації суспільства, як попередження маніпулюванням інформацією.

Дієва методика оцінки та забезпечення економічної безпеки фінансово-кредитної установи передбачає постійне вдосконалення, відповідно до викликів сучасності. Адже, нові процеси, системи та методи надання послуг прямо впливають на виникнення нових видів загроз та деструктивних впливів на діяльність установи.

Література

1. Мельник С. І. Сучасні підходи до моделювання системи економічної безпеки комерційного банку / С. І. Мельник // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.16. – С. 357–363.
2. Яременко С. М. Організація комплексної системи економічної безпеки банку / С. М. Яременко // Формування ринкової економіки. – 2011. – № 25. – С.429–439.
3. Дудченко Н. В. Сутність, структура та складові системи економічної безпеки банківських установ [Електронний ресурс] / Н. В. Дудченко, С. П. Міхно. // Ефективна економіка. – 2013. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_4_39.
4. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема ви- міру / О.І. Барановський // Економіка і прогнозування. –2006. – № 1. – С. 7–25.
5. Прокопенко Н.С. Складові безпеки банківської діяльності / Н.С. Прокопенко, М.І. Вихлюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.1. – С.302–308.
6. Onyshchenko V. O. Peculiarities of ensuring economic bank security in terms of financial instability / V. O. Onyshchenko, Y. S. Khudolii, A. V. Chervjak // Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». – 2016. – Том 1, № 20. – С. 4–12.
7. Мешко О. Безпека діяльності кредитних спілок / Мешко О., Іванець В. // Сіверян. літопис. – 2006. – № 6. – С. 133-135.
8. Volkova N. Estimating credit risks impact on economic security of a bank / Nelia Volkova, Valeria Volkova, Yuliia Khudolii // Akademia Zarządzania Politechnika Białostocka. – 2017. - №1. – С. 108–123.
9. Єгоричева С.Б. Участь банків у забезпеченні інноваційного розвитку регіональної економіки / С.Б. Єгоричева, О.В. Шиндер // Науковий вісник РУЕТ: Economic Sciences. – 2014. – № 6(68). – С. 190 – 196.
10. Стрельбицька Л.М. Банківське безпекознавство : навч. посібн. / Л. М. Стрельбицька, М. П. Стрельбицький, В.К. Гіжевський. Нац. акад. СБУ, Унів. економіки та права «КРОК». – К. :Вид-во «Кондор», 2007. – 602 с..
11. Зубок М. І. Безпека банків: навч.посіб. / М. І. Зубок. – К.: КНТЕУ, 2002.– 306 с..
12. Штаер О. М. Напрями забезпечення та основні складові економічної безпеки банку / О.М. Штаер // Європейський вектор економічного розвитку. – 2011. – № 2. – С. 263–270.
13. Мойсеєнко І.П., Мартинюк О.А. Методика діагностики рівня економічної безпеки банку / І.П. Мойсеєнко, О.А. Мартинюк // Економічні науки: збірник праць. – 2012. – № 8. – С. 35–42.

14. Франчук В.І. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки комерційного банку / В.І. Франчук, С.І. Мельник // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. – 2012. – Вип. 1. – С. 48–58.

Reference

1. Melnyk S.I. Modern approaches to modeling the system of economic security of a commercial bank / S.I. Melnyk // Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. - 2013. – Vip. 23.16. – P. 357–363.
2. Yaremenko S.M. Organization of a comprehensive system of economic security of the bank / S.M. Yaremenko // Formation of a market economy. – 2011. – № 25. – P.429–439.
3. Dudchenko N.V. The essence, structure and components of the system of economic security of banking institutions [Electronic resource] / N.V. Dudchenko, S.P. Mikhno. // Effective economy. – 2013. – № 4. – Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_4_39.
4. Baranovsky O.I. Banking security: a problem you measure / O.I. Baranovsky // Economics and Forecasting. – 2006 - № 1. – P. 7–25.
5. Prokopenko N.S. Components of security of banking activities / N.S. Prokopenko, M.I. Exeption // Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. – 2014. – Vip. 24.1. – P.302–308.
6. Meshko O. Security of credit unions / Meshko O., Ivanets V. // Severyan. chronicle. – 2006 – № 6. – P. 133–135.
7. Onyshchenko V. O. Peculiarities of ensuring economic bank security in terms of financial instability / V. O. Onyshchenko, Y. S. Khudolii, A. V. Chervjak // Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». – 2016. – Том 1, № 20. – С. 4–12.
8. Volkova N. Estimating credit risks impact on economic security of a bank / Nelia Volkova, Valeria Volkova, Yuliia Khudolii // Akademia Zarządzania Politechnika Białostocka. – 2017. - №1. – С. 108–123.
9. Yehorycheva S.B. Participation of banks in ensuring the innovative development of the regional economy / S.B. Yehorycheva, O.B. Schinder // Scientific Bulletin PUET: Economic Sciences. – 2014. – № 6 (68). – P. 190 – 196.
10. Strelbitskaya L.M. Banking security: textbook. manual / L.M. Strelbitska, M.P. Strelbitsky, V.K. Gizhevsky. Nat. acad. SBU, Univ. economics and law "STEP". - К.: Вид-во «Кондор», 2007. – 602 с.
11. Zubok M.I. Security of banks: textbook. / M.I. Tooth. - К.: КНТЕУ, 2002.– 306 с ..
12. Steyer O.M. Directions of provision and main components of economic security of the bank / O.M. Steyer // European vector of economic development. – 2011. – № 2. – P. 263–270.
13. Moiseenko I.P. Methodology for diagnosing the level of economic security of the bank / I.P. Moiseenko, O.A. Martyniuk // Economic sciences: collection of works. – 2012. – № 8. – P. 35–42.
14. Franchuk V.I. Scientific and methodological approaches to assessing the level of economic security of a commercial bank / V.I. Франчук, С.І. Мельник // Scientific Bulletin of Lviv State University of Internal Affairs. The series is economical. – 2012. – V.1 - P. 48–58.

Надійшла / Paper received : 16.07.2020
Надрукована / Paper Printed : 28.09.2020